

Katholieke Duitsers en Friezen in Bredevoort

26 4-150

Historie en genealogie gaan hand in hand in het boek 'Nazareth. Bredevoort en zijn katholieken', dat op 11 oktober verschijnt. Het is vrij uniek dat in een parochiegeschiedenis aandacht wordt besteed aan de herkomst van een aantal katholieke families, omdat dit uiteraard veel apart onderzoek vergt. Auteur Jos Wessels is erin geslaagd om van liefst zesentwintig families een kort genealogisch overzicht te geven. Eerder schreef Wessels al een boekje over zijn eigen en aanverwante families.

rubriek over boerderij- en familienamen door Henk Harmsen suggesties en aanvullingen 0543 472603

sink, Jetten, Wichers, Beckers, Ebbens, Schut en Stevens. Ook van enkele families aan de rand van de gemeente Winterswijk, die bij de parochie Bredevoort horen, wordt de afkomst beschreven: Te Molder, Harbers, Van Westerholt en Visser. Harmsen op de Haart kerkte vanouds eveneens in Bredevoort.

Wessels: „Natuurlijk zijn het geen volledige stambomen. Ik heb vooral de herkomst willen aangeven van de families, die nu nog in Bredevoort wonen en een rol spelen in de parochiehistorie. De overzichten gaan tot ongeveer 1920.”

De periode hierna zal per familie uitgezocht moeten worden omdat voor latere archiefgegevens privacy-bescherming geldt. Toch zal het voor menig inwoner en afstammeling een openbaring zijn in het parochieboek zijn of haar voorouders aan te treffen, al of niet met foto.

Bredevoort heeft en had een naar verhouding grote katholieke parochie. Dat komt doordat zich in het vroegere garnizoensstadje nogal wat families van buitenaf hebben gevestigd als bestuursambtenaren, ambachtlieden, ondernemers. Veel van hen blijken van Duitse afkomst. Nog maar enkele families zijn al vanaf de oprichting van de parochie in 1798 in Bredevoort. Katholieke mannen vonden merendeels hun werk in de plaatselijke textiel, maar dreven daarnaast een klein boerderijtje.

De beschreven families zijn Ubink, Betting, de Vries, Frenken, Rave, Top, Rots, Wubbels, Sheridan, Elschot, Temming, Boschker, Veldkamp, Ten Bruin, Wen-

• Het katholieke gezin van Bernard Rots en Martina Top rond 1925. (Foto Hubers/Repro Willem Hissink)

Wevers

Al in 1807 woonden in Bredevoort drie gezinnen Ubbink. De familie was afkomstig van de gelijknamige boerderij in Miste. Ook woonden in het stadje al twee gezinnen Betting. Via het beroep van wever kwam deze familie terecht in de textiel- en meubelbranche. De naam Wubbels komt in 1798 al in de parochie voor.

Opmerkelijk is dat zich nogal wat wevers in Bredevoort vestigden. Johan Wilhelm Rots uit Ramsdorf (geb. 1780), Gerhard Johan Braun (geb. 1800) uit Bocholt, die rond 1840 kwam en zijn naam tot Ten Bruin vernederlandste, en Jan Willem Wensink (geb. 1800) die via Etten in 1847 als Wever kwam en rond 1920 in Bredevoort al liefst vijftien gezinnen als nazaten had. Ook blauwverver Jozeph de Vries (geb. 1800) in Bocholt, had met textiel te maken, evenals Jan Berend Top (geb. 1749 in het Duitse Weseke) die als bleker de Topsbleek langs de Slingebeek in Bredevoort beheerde.

Twee stamvaders kwamen in 1886 vanwege de Kulturkampf naar Bredevoort. Ze wilden niet onder dienst in Duitsland, omdat de Duitse regering overhoop lag met de katholieke kerk.

Jozeph Wichers (geb. 1852) uit Krecthing was bleker en Peter Vitus Beckers (geb. 1853) uit Bocholt was de voorvader van de latere molenbouwer Guus Beckers. Johannes Donatus Constantinus Sheridan (geb. 1793 Rotterdam)

kwam via Pannerden als belasting(grens?)commies. Theodor Rave uit Ramsdorf (geb. 1789) werd koster in Bredevoort.

Harde kop

De overige nieuwkomers hadden uiteenlopende beroepen. Derk Hendrik Elschot (geb. 1843 in Harreveld) kwam in 1883, Johannes Antonius Temming (geb. 1862 Ruurlo) kwam in 1883 als timmerman en landbouwer. Johannes

Bernardus Boschker (geb. 1838 in Lichtenvoorde) was voerman, Henricus Veldkamp (geb. 1805 in Groenlo) timmerman. Henricus Ebbens (geb. 1837) kwam in 1866 als klompenmaker uit Ambt Doetinchem. Piet Schut (geb. 1893) uit Huissen was arbeider en Bart Stevens (geb. 1873) kwam in 1899 uit Rheden als metselaar. Als soldaat kwam Steven Frenken (geb. 1729) uit het Limburgse Stevensweert L. De Friese broers

Wolter en Jurrit Jetten (geb. resp. 1891 en 1898) waren hier in de Eerste Wereldoorlog aan de grens gelegerd. Hiervan bestaat nog een anekdote. Een van de broers Jetten kreeg eens ruzie met pastoor Boerma. De pastoor wilde beslist niet toegeven. „Ik heb een harde kop want ik ben een Groninger”, zei de pastoor. Maar hij trof verveerde want Jetten antwoordde: „Ik heb ook een harde kop want ik ben een Fries.”